Krabanowskiego ks. Antoniego: Kazanie na święto
wielkiego w kościele Bożym wyznawcy, zako-
nu serafickiego Franciszka, cudotwórcy Anto-
niego. Krak. 1718.

Krobanowskiego Antoniego | Conciones.

Kazanie na Święto — cudotworcy Antoniego.

KAZANIE,

NA SWIETO

Wielkiego w Kośćiele Bożym

WYZNAWCY,

Zakonu Seráfickiego FRANCISZKA,

CUDOTWORCY

ANTONIEGO,

Przy doroczney Jego Uroczystośći Akćie,

w Kośćiele Chockim,

FF. MM. ſtrictioris Obſervantiæ Reformatorum,

Roku 1718. Dniá 13. Czerwcá,

przy zgromádzeniu wſzelkiey kondycyi Gośći,

PRZEZ

X. ANTONIEGO KROBANOWSKIEGO,

Kánoniká ná Choczu Lipſkiego, Surrogatorá Káliſkiego,

Plebaná Opátowſkiego,

ODPRAWIONE;

A potym ná inſtáncyą wielu, do tego Swiętego

nabożnych:

do Druku

PODANE.

W KRAKOWIE,

W Drukárni Fránćiſzká Cezárego, J. K. M. y J. O. J. M. X. Biskupá Krákowskiego, Xćiá Siewierskiego, tákże Przesławney Akádemij Krákowskiey Ordynár: Typografá.

IN GENTILITIUM STEMMA, PRÆCELSÆ DOMUS.

I.

PArva viris fuerat, nonnullis Patria Tellus;
Ampla licet, tandem parvus, & orbis erat:
Sed modò crede mihi, ſi quis ſis gnarus in orbe?
KOTWICIORUM CAMPUS, ubiq; ſat eſt.

II.

Limitibus Campos, circumduxêre Coloni;
Ut poſſit Septus, quilibet eſſe ſuis:
Aſt Tuus immenſum, ſuperabit ſolus Olympum,
CAMPUS, qui metas, neſcit habere ſuas.

III.

Creſcat in æternum, Tua laus, & Gloria CAMPI,
Gloria, Qui Lechiæ, ſemper adeſſe par es.
CAMPUS hic, Eccleſijs, quantum dedit Ipſe decorem,
Tot laudes referat, dona quot ille tulit.

IASNIE WIELMOZNEMV,
IEGOMOSCI PANV,

P. MACIEIOWI

Z RADOMICKA

RADOMICKIEMU,

WOJEWODZIE
INOWŁOCŁAWSKIEMV,
Miedzyrzeckiemu, &c. &c. STAROSCIE,
Prześwietnych Wojewodztw Wielko-Polskich
GENERAŁOWI,

Moiemu Wielce Mośćiwemu Pánu,
i Dobrodźieiowi.

AGdźież beſpieczniey i ſzczęśliwiey, nieudolna praca moiá, & tenue ták Wielkiego Káznodźiei, CVDOTWORCY ANTONIEGO tráfić mogło encomiũ? iáko w Herbowne Prześwietnego KOTWICA Twego POLE, in planos deſcendere Campos; *Lucan.* z ktorego nie tylko Oyczyzná, *le cáły świát* fortunatas metit ariſtas; *ile ieſzcze przy dobrey wſzel-iego ſzczęśćia nádźiei, ktora* ſortes MATTHIÆ Diviniſſimi Tu-elaris Tui ominantur. *Jáśnie Wielmożny Mośći Dobrodźieiu.*

 Mnieyć

Mnieyć to w prawdźie żdáłá ſie być oſtrożna odwagá, ták Wielkiego Swietego, Káznodźieyskim elogizowáć ſtylem, ktoremu laudes addidiſſe, aliquid decerpſiſſe eſt: S. Maxim: *Dopieroż z tymże ſczupłym* Elogium, in Patrio Inclytæ Domûs Tuæ *prezentowáć ſię* CAMPO; *gotowa cenſura. Ale coż?* Planum *Herbownego Kleynotu* hunc addidit auſum, *ná ktorym*, & qui premat partes, Angulus omnis abeſt. Ovid: *Do tego wrodzona ku Fámilij Seráfickiego* FRANCISZKA *I.W.W.M.P.D. przychylność, i codźień práktykowána dobroczynność, dobra ugruntowáłá nádźieię: że* quod tenui deerit elogio, deferes ANTONIO. *Ide tedy* in Publicum Domûs Tuæ Campum, *nie ták ná iáka oſtentácya; iáko* in eo glorioſa opera, reverenter ſpectaturus. *Sławne kiedyś Greckie* Olympia, *Rzymskie* Martios Campos, *czćiły wieki: sławnieyſze teraz Walecz* KOTWICZOW POLA, *Prześwietnego Domu Jáśnie WW.* DOMICKICH *Herbowne Kleynoty*, ſtupet Orbis; *bo támte plemi Kroleſtw gránicámi*, Geometria *określiłá, te zás Márſo potrzaſnawſzy piaskámi, tryumfálnemi, i nigdy* in tutanda fid bertateq; *Narodu Polskiego, nieprzełamánemi záſádźiwſzy l mi, Rycerskim potem, i nieprzyiaćielska skropiwſzy poſoka*, im ſangvine Campos. Ovid: *Heroiczna Bellona, ták po Sármáckim ro ſzerzełá świećie; że ich nie tylko Europá, ále cáły świát ográniczyć nie może. Ták dálece; że ſię żaden Rodowity Dom, żadna Fámilia, żaden w świećie Monárchá, bez tego nie obeydźie Kleynotu. A co ſie tycze, ſámych Domu Twego Antenatow, odważnych ná Márſowym plácu Rycerzow; ktorych* auro, cedroq; notanda Nomina, *gdyby komputowáć przyſzło? i rozumby w Arythmetyczney pobładźił náuce, i drukárskieby nie wyſtárczyły prásy; ále niech będźie dosyć ná tym odryſowáć* POLV: Claſſibus hîc locus, hîc acies certare ſolebant. Virg: *Stánie tym czáſem*, pro millibus unus; *nieśmiertelney sławy y pámięći, I.W. I.M.P.* HIERONYM RADOMICKI, Woiewodá Inowłocławſki; *ktory zá Niezwyćiężonego Monárchy Polskiego* ZYGMVNTA III. non timidus pro Patria mori, *Imię* RADOMICKICH, *krwia włáſna ná Márſowym zápiſawſzy polu, Wieczności zoſtáwił. A coż dopiero, w rożnych Oyczyzny potrzebách, ná Seymách, Seymikách*, Senatûs *Conſiliách, do Poſtronnych*

Mo-

Monárchow odpráwionych Legácyách, wymownych Tulliuszow, i żárliwych pro Domo *Oyczyzny* Oratorow, *wyliczáć! ktorzy z Herbownego, iáko* Placidæ Plantulæ immarceſcibilis Gloriæ Palmæ, *powſtáły* Polá: *ták; że im kwádrowáć može:*

Edidit ingentes Formas, hæc provida Tellus:
Ingenio Superos, Nobilitate Pares.

Tych wszystkich w Iáśnie Wielm: I. M. Pánu KAZIMIERZV RADOMICKIM, *Kásztelánie Káliskim, ukochánym Oycu Twoim skoncentrowáne Polski świát widźiał* Dotes; *ktorego Iáśnie Wielm: Dobrodźieiu* Prototypon & vivum Exemplar es: *ták dálece; że nieśmiertelna Pámięci Ich sławá Tobie ásystuie, Twoiá záś ná zászczyt Prześwietnego Domu, Sármáckiemu przodkuie świátu.*

Quo Tu cunq; venis, præit inclyta Gloria Famæ,
Cùmq; redis, greſſu poſteriore manet.

I gdyby kiedy Spráwiedliwość i Prawda, Veritas de terra orta, *rodźić śie miáły, nie gdźieby indźiey, iáko ná Herbownym Domu Twego* POLV, pullulare *muśiáły i ktory* in Sanctæ Themidos adminiſtratione, ſine delectu perſonarum, tanquam Cælo demiſſus ab alto, æqvus Judex, adoraris. *Ieźli Spráwiedliwość świeta, ktora* poſſides ipſius jure naturæ, *w Tobie uważáć będźiemy*, apprimè es re & Nomine, Majoris Poloniæ Generalis, *w ktorym* Eccleſiarum ſubvenire ruinis, Pauperum ſufferre miſerias, Oppreſſos liberare, Diſcolos, ut cæteri quoq; corrigantur, emendare. In generali pro Bono Communi, Bona ſua, Fortunam, Vitam etiam exotico Militi exponere, hoc ſolùm ſingulare ac peculiare eſt. *Nie káżde powiedáia do wszystkiego sposobne* Pole. Non omnis fert omnia Tellus. *Nie rowne z śiebie wydáie pożytki, według Póèty.*

Ovid: Lib: 1. de Arte.

Nec Tellus eadem parit omnia, vitibus Illa
Convenit, hæc Oleis, hîc benè farra virent.

Herbowny záś I. W. W. M. P. D. *Kleynot, ták iest do wszystkiego sposobny; że z niego Oyczyzná wielkie* emolumenta, *spustoszáłe Kośćioły*, hoc infauſto ſæculo, quo unius mali finis gradus eſt futuri, *ze wszystkich ozdob ogołocone Swiatnice Páńskie*, copioſos colligunt fructus, *i wszelkie ozdoby odbieráia. Stawáia mi* in ar-

gumentum, *znáczna ſpeza, oſobliwa Symmetrya*, *to w Zerkowie* à fundamentis *erigowána Bázyliká, to w Pleſzewie iuż iuż, po obáloney* à primo lapide *Wieży, wálacy ſie, znácznemi w repárácyi zoſtáiacy Párochiálny Kośćioł, unkoſztámi. Czeka ieſzcze zá Mátka, ná odwodźie zoſtáiacy* FLORYAN, *i ten Twoiey, lubo ieſzcze* in actum *nie wyſzłá* particeps *łáski. Znácznie ſie i WW. OO. Seráfickiego* FRANCISZKA *Konwentu Chockiego, i Kośćielne z tego* Polá *podnoſza mury, ktorym ſczodrobliwa ręká I. W. W. M.M.P.D. uſtáwicznego dodáie wigoru.* Præceps illa manus, fluvios ſuperabat Iberos. *I innych ták wiele Kośćiołow, nie tylko w Dźiedźicznych ſwoich Dobrách, ále też i poſtronnych; ktorym* Divinâ quadam virtute, occultâ vi, *wielkie ſpenduieſz* decora: *to naywiękſze poczytáiac* Beneficium, ut neſciatur ab hominibus.

Nie śmiem tu námienić dwoch Atlántow Polskich, glorioſam æmulationem, *II.WW. IchMćiow Pánow* ANDRZEIA, *i* WŁADYSŁAWA RADOMICKICH, *Woiewody i Káſzteláná Poznáńskich, Bráći Twoich Rodzonych, ktorzy* pari pro aris, & focis, *certuiac z Toba* zelo, *niezliczone Oyczyźnie przynoſza* Decora; *ták dálece; że od Polá názwána Polská, ná Wáſzym Przezacnego Domu* POLV, *i ná Was ſámych polegáć*, unicum *ſobie poczyta* ſolatium. Taceo *tu Ich* merita, *wielkiey w Oyczyźnie wagi, i ákceptácyi, bo iáko* hæc appendix, *ták ſczupły rozum moy do określenia ich záwſze* impar eſt. *Wiec ták bogáte Wáſze* Polá, *z ktorych ſie nie tylko Oyczyzná, ále też zubożáłe Kośćioły, ubogie pánoſza Klaſztory, dobra nádźieiá, że od tego, ktory ieſt* Flos Campi, *wſzelka odbiera obfitość. I mowie śmiele, że Herbowne Prześwietnego Domu Twego I.W. W.M. D.* POLA, *w wſzelkie Honorow ſplendory obfitowáć beda.* Campi Tui replebuntur ubertate. *I ná to ſie przy moiey zápiſuie uniżonośći. Iáko záwſze*

J.W. W. M. M. Páná Dobrodźieiá

Nayniżſzy Sługá

X. Antoni Krobanowski.

KAZANIE.

Ut luceat omnibus. Matthæi 5.

SWięta to cnotá, Páński Przymiot, Páſterskie *Attributum*, świećić innym, i owßem Przełożonych to powinność, dobrym przykłádem ſobie powierzonym przyświecáć, *Vt luceat.* Rzetelna tego w Práwie duchownym deklárácya. *Can: Qualis VIII. q.* 1. *Can: Nolo XII. q.* 1. Zyćie Przełożonego przykłádem, pochodnia powinno bydź uczącego śię. *Vita Paſtoris in exemplum debet eſſe diſcipulis. Can: Cum Paſtoris* 11. *q.* 7. I imienia ten Przełożonego nie godźien, ktory miáſto do cnoty, do niecnoty ſobie powierzonym kałauzuie. *Can: Paulus dicit* 11. *q.* 7. *& Can: Pervenit ad nos Diſt:* 93. I owßem Przełożeni, tyle śmierći zárabiáią, ile z śiebie niżßey kondycyi ludźiom zgorßenia dáią, *Superiores tot mortibus digni ſunt, quot vitioſa exempla ad ſubditos transmittunt. Can: Præcipuè XI. q.* 3. *Vt luceat &c.* Ale czyß to podobieńſtwo wßytkim świećić. *Luceat omnibus.* Iáko iedná głowá dwiemá ćiáłom, Páſterz dwiemá Owczárniom, Krol dwiemá Kroleſtwom, wyſtárczyć, i wygodźić nie może. *Duobus gregibus unum præeſſe Paſtorem, duobus corporibus unum caput, duobus Regnis unum Regem non expedit.* Odpowiedźiał proßony ná Koronę Polska Ablegatom Polskim Ludwik, Krol Węgierski. Dwiemá Pánom służyć nie podobna. *Nemo poteſt duobus dominis ſervire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget.* Matt: 6. Záślubiona ſámemu BOGV dußá, ſámemu śię BOGV podobáć prágnie. *Mulier innupta & Virgo, cogitat quæ domini ſunt, ut ſit ſancta corpore & ſpiritu.* *Niewiáſtá bezmężna i Pánná myśli co Boſkiego ieſt, áby byłá święta w ćiele y w duchu.* Ktora zás oprocz Boskiey, świátowey záślubiona miłośći, ńie podobna-

1.Corin:7. by ſię i BOGV podobáć miáłá. *Quæ autem nupta eſt cogitat, quæ ſunt mundi, quomodo placeat Viro.* Ieżelić dwiemá wygodźić i podobáć ſię nie podobna? Coż dopiero wſzyſtkim? *Luceat omnibus.* Dobrego sługi cnotá, gdy dobrze iednemu służy Pánu, á Pánu bez Páná: według Poety.

Martialis *Non benè crede mihi, ſervo ſervitur amico,*
Sit liber, dominus, qui volet eſſe meus.

Nie ládá to sługá, ktory wſzyſtkim Swiętym służy. Iednemu służyć dobrze, to chwalebna; bo iáko śiełom interesom implikowawſzy ſię, wſzyſtkim niepodobna dogodźić. *Pluribus diſtentus minor fit ad ſingula ſenſus.* ták iednemu wſzyſtkim wygodźić niepodobna. *Luceat omnibus.* Dworskich to Zauſzniczkow przywárá, ktorzy wſzyſtkim we wſzyſtkim podobáć ſię prágną, o ktorych owo Poety, predykowáć ſię może. Virg: 4. Geor: *Formas ſe vertit in omnes.* Chámáleon ten u mnie, ktory wſzyſtkie ná ſię oprocz kándoru przyimuie kolory. Pſeudopolityká to znák, wſzyſtkim ſię podobáć. *Ex aſſe Politicum dixeris, cui lex exlex, jus injuria, fides vivere ſine fide, nihil intereſt fidem quamcunq; ſequamur, modò ſit felicitas Reipublicæ temporalis, cum catholicis catholicizandum, cum gentilibus gentilizandum.* Nápiſał *Neotericus.* Doskonáły to u mnie wieku tego Polityk, u ktorego práwo bez práwá, ſpráwiedliwość, nieſpráwiedliwość, krzywdá, wiárá, żyć bez wiáry, nic ná tym w iákiey żyć wierze, byle był pożytek doczeſny, byle ſię wſzyſtkim podobáć, z kátolikami kátolik, z Zydem Zyd, z Lutrem Luter, z Kálwinem Kálwin, z Ianſeniſtámi Ianſeniſtá, &c. Smiechu godná owá Chāná Tátárskiego po śmierći Stefáná Batorego, o Koronę Polską konkuruiącego Legácya, ktory żeby ſię był wſzyſtkim podobał przez Ablegatá ſwego, do wſzyſtkiego, wſzelką między innemi kondycyámi Polakom ogłáſza ochotę. Juſtin: Lipſius. *Veſter Pontifex, meus Pontifex eſto, veſter Lutherus, meus Lutherus eſto.* Wáſz Papież, moy Papież; wáſz Luter, moy Luter; zgołá co każećie uczynię, czy Kátolikiem, czy lutrem, czy Kálwinem bydź każećie, wſzyſtko przyimuię. Exprobruie tám komuś u Pſálmiſty BOG. Pſ. 46. *Peccatori autem dixit DEVS, quare tu enarras juſtitias meas, ſi videbas furem currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas.* Grzeſznikowi záś mowił BOG, czemu ſię ſzczyćiſz ſpráwiedliwośćią moią, ieżeliś widźiał złodźieiá, przeſtawałeś z nim, i z cudzołożnikámi obcowałeś. I imienią ten Chrześćiáńskiego nie godźien, ktory ſię wſzyſtkim, á oſobliwie grzeſznikom podobáć prágnie, *Omnibus &c.* Rázem

[...]em BOGV i ludźiom podobáć ſię nie podobna. *Si adhuc hominibus placerem ſervus Chriſti non eſſem. Gdybym ſię ieſzcze i ludźiom podobáć miał, ſługa Boſkim nie byłbym.* Atteſtácya Doktorá Narodow. *Luceat omnibus.* Gal: 1.

Záczynáiąc Kazánie moie, o Wielkim w Kośćiele Bożym Wyznawcy, Zakonu Seráfickiego FRANCISZKA Ozdobie, Cudotworcy ANTONIM, coż o nim mowić będę? Choćbym mowił, ANTONI naywyżſzy nád wſzyſtkich, i ná tymbym ſię nie záwiodł, bo według náuki ſámego Chryſtuſá. *Qui minor, hic major in Regno Cælorum.* ANTONI z wyſokiego Láteránu, do Bráći Mnieyſzych, zá Imię wyſokiego Ferdynándá, ubożuchnego Puſtelniká, zá wſpániáłe Rokiety, podły Hábit, zá delikátne Koſzule, oſtre Cylicyum, i włośiennicá, zá tytuł Kánoniká Regulárnego Láteráneńskiego, Minoritá. Ani ſię owo Láiczká Auguſtyná Swiętego, lubo z urágániem ANTONIEMV opowiedźiáne, przy pożegnániu Zakonu Swiętego zmieniło Proroctwo. *Vade, brevi magnus Sanctus futurus. Idź, będźieſz w krotce Wielkim Swiętym.* ANTONI Wielki bez miáry, ále o wielkich ſzczupłemu Geniuſzowi mowić nie beſpieczna. *Parvis magna tentare, periculoſum eſt.* ANTONI ták BOGV służy, że i wſzyſtkim dogodźi, ták ludźiom świeći, że i BOGA nie odſtępuie. *Omnibus.* ANTONI wſzyſtkim wygodźi, iednym słowem ANTONI wſzyſtkim wſzyſtko. O tym *ad M. D. G.* Matt: 11. Chronic: FF. MM.

Ieſzcze ſię ten nie urodźił, coby wſzyſtkim dogodźił. Przychodźi niewinny Ian ná świát, áni ie, áni pije, á przećię cenſury ludzkiey nie uchodźi. *Venit Ioannes neq; comedens, neq; bibens, & dicunt dæmonium habet.* Przychodźi niewinnieyſzy Chryſtus, bo ſámá niewinność, iuż *habitu inventus ut homo*, ie i pije, áż obżártuch i pijak. *Venit Filius hominis manducans & bibens, & dicunt ei, vorax eſt & potator vini.* bá choćbyś z Niebá był, cenſury nie uydźieſz, wſzyſtkim nie wygodźiſz. Przychodźi do Kátárzyny Rzymiánki w Káwálerſkiey poſtáći Chryſtus, gdy przy ſtole nieprzyſtoynych żártow, nie pięknych nie każe wſpomináć dyskurſow, áż skrupulat. Ták choćbyś w Oſobie ſámego Chryſtuſá, álbo Páwłá z tey Ambony, iákiemu tákiemu świátownikowi, że ſię to, i to &c. nie godźi, kazał, toś skrupulat, ieżli złey będźieſz ſię chronił kompánij, toś świętaſzek. Pytał ſię Tytus Doktorá Narodow, czemu to ieden wſzyſtkim do guſtu, wſzyſtkim we wſzyſtkim przypáść nie może, odpowiádáiąc piſze. *Mundis omnia munda, coinquinatis autem & infidelibus nihil eſt mundum.* Matt 11. 1. Tit: 15.

dum. Czyſtym wßyſtko czyſto, zeßpeconym zás i niewiernym nic nie máß czyſtego. bá choćbyś Hypokryćie nießczeremu, z ſwoią popiſuiac ſię rzetelnośćią, twoie exenterował ſerce, choćbyś okienko do ſercá wpráwiwſzy, wolną ſego záwſze pozwalał luſtrácyą, choćbyś ſię po żełce proć kazał, przećię Hypokrytá ießcze w tobie znaydźie co pogánić. Dobremu

Sap: 2. káżdy dobry, niechoćie káżdy niecnotá. Zmawiáią ſię ná ſpráwiedliwego grzeßnicy. *Venite opprimamus juſtum.* Co winien dla BOGA? *quia contrarius eſt operibus noſtris.* Ze prawdę mowi, i dla tego go opprymować, i zgłádźić potrzebá, *quia contrarius eſt operibus noſtris.* Złemu i ſam BOG nie dogodźi, dobremu ná przykład słudze, káżdy Pan dobry, dobremu, káżdy dogodźi. Ale czy ieden wßyſtkim wygodźić może, czy wſzyſtkim wßyſtko bydź może, pytam ſię? Sámego to P. BOGA właſność, Iego *attributum*, ſam P. BOG *Dives in omnes qui invocant eum. Doſtátni wßyſtkim ktorzy go wzywáią.* Pſ: 72. Zali ſię nabożna u Pſalmiſty Dußá: *Quid enim mihi eſt in Cælo, & á Te quid volui ſuper terram, DEVS cordis mei, & pars mea, DEVS in æternum. A coż mi ieſt ná Niebie, i od Ciebie czegom prágnęłá ná źiemi, BOZE ſercá mego, i czaſtko moiá ná wieki.* Kto ma BOGA, ma wßyſtko, BOG wßyſtkim wßytko. *Quando DEVS adeſt, totum bonum eſt.* bydź bez BOGA, i ſámo Niebo okropnym piekłem, bydź

De Imit. XI. Lib: 2. Cap: 8. z BOGIEM, i w piekle roskoßny Ray. *Eſſe ſine IESV gravis eſt infernus, eſſe cum IESV dulcis Paradiſus.* Mowi *Thomas á Kempis.* A iáko Auguſtyn S. konkluduie. *DEVS tibi totum*

Serm: 29. ſup: Joan. *eſt, ſi eſuris, panis tibi eſt, ſi ſitis, aqua tibi eſt, ſi in tenebris, lumen tibi eſt, ſi nudus es, immortalitate veſtis tibi eſt. BOG ći wßyſtko ieſt, ieśli łáknieß, ieſt ći pokármem, ieśli prágnieß, ieſt ći napoiem, ieżliś w ćiemnośćiách, ieſt ći świátłośćią, ieżliś nági, ieſt ći w wiecznośći nieśmiertelną odźieżą.* Słowem, BOG ći wßyſtko, wßyſtkim wßyſtko.

2, Morali Spytány Grzegorz Swięty gdźie BOG mießka, odpowiáda, że ná káżdym mieyſcu. *DEVS nusquàm deeſt, & tamen ab impiorum cogitationibus longè eſt, nec tamen ibi deeſt, ubi longè eſt, quoniam ubi non eſt per gratiam, adeſt per vindictam. BOG ná káżdym mieyſcu ieſt, á przećię od niezbożnych myśli dáleki ieſt, ále i tám ieſt, gdźie dáleki ieſt, ponieważ gdźie go nie máß przez łáſkę, ieſt przez zemſtę.* A według Auguſtyná Swiętego BOG rezyduie w Swiętych ſwoich przez chwałę, w ſpráwiedliwych przez łáſkę. *In Sanctis per gloriam, in juſtis per gratiam.* I z tąd wnoßę, że gdy BOG, ktory ieſt wßy-

ſtkim

ſtkim wßyſtko, w Swiętych ſwoich rezyduie, mogą bydź Swięći Páńſcy wßyſtkim wßyſtko, i cokolwiek, o Pánu BOGV predykuie ſię *per eſſentiam*, przez Iſtotę Iego Boską, to o Swiętych Páńskich predykowáć ſię może, lubo *cæteris paribus per participationem*, przez komunikácyą. Wßákże ſię z tym popiſuie Doktor Narodow. *Omnia poſſum in eo, qui me confortat.* [*Philipp. 4.*] *Wßyſtko w tym mogę, ktory mnie wzmacnia*, to ieſt w BOGV. Poczęli ſię byli Koryńczykowie ſprzećiwiáć Apoſtołowi, áż [*2. Cor. 13.*] im záraz grozi i uskramia. *An experimentum quæritis ejus, qui loquitur in me Chriſtus. Czy ſię doświadczaćie tego, ktory we mnie mowi Chryſtuſá.* A w innym Liśćie z tym ſię popiſuie, że ſię ſtał wßyſtkim wßyſtko. *Omnibus omnia factus ſum.* A ieżelić [*1. Cor. 9.*] Doktor Narodow w BOGV wßyſtkim wßyſtko, toć i ANTONI, wßák P. BOG, iáko Theologia Swięta náucza, *definitivè totus in omnibus, totus in ſingulis.* BOG wßyſtek w wßyſtkich, wßyſtek w káżdym. Wßyſtek w Páwle, wßyſtek w ANTONIM. ANTONI wßyſtek w BOGV, wſzyſtkim wßyſtko.

Apocal. Cap. 1. v. 16. Opiſuiąc Ian Swięty twarz Swiętego Páńſkiego, te iey przypiſuie właſności. *Facies ejus ſicut Sol in virtute ſua lucet. Twarz iego iáko ſłońce w cnoćie ſwoiey świeći.* To twarz Swiętych Páńskich iáko Słońce, á ſzáty iákie? iedni DD. SS. iáko to Chryzoſtom, Tomaſz, Rupert, Hieronym, [*Sukniē SS. Páńſkich.*] i inni náuczáią, że Swięći Páńſcy w Kroleſtwie Niebieskim żadnych ſukien záżywáć nie będą, ále oſobliwym ſpoſobem, ták ich członki przyozdobione będą, iák ná przykład twarz, oczy, zá ktore ſię ludźie bynamniey nie wſtydzą. *Beati nudi erunt, ſed omni decore fulgebunt, & non plus de illis membris, quàm nunc de gratioſis oculis erubeſcent. Błogoſłáwieni bez odźieży będą, ále w wßelkiey ozdobie świećić będą, i nie więcey zá inne członki, iák teraz zá wdźięczne oczy, wſtydźić ſię będą.* Konkluduie Autor *Elucidarij, citatus à Ioanne Weber in arte diſcurrendi.* Vczony *Barradius* funduiąc ſię ná owym Pſalmie: *Amictus lumine ſicut veſtimento. Odźiány świátłem iáko ſzátą*, náucza, że świátłość będźie ſukienką Swiętym Páńskim, ktora według zasług w rożne ſię będźie mienić kolory, iednym biały, drugim niebieski, innym krwáwy, drugim źielony, trzećim złoty wydáwáć będźie gátunek, i ćiáłá Swiętych Páńskich przyozdabiáć, i mowi pomieniony odemnie *Barradius*: *Beatorum corpora amicta lumine ſicut veſtimento, in modum veſtimenti, lux coloris varij effingetur, corporaq; mirum in modum exornabit: Hi viridis, alij aurei, alij albi, alij cærulei coloris indumentis exornabuntur. Sicut Sol. &c.* Ia mowię Apoſtolskiey to pracy,

C cy,

cy, Káznodźieyskiey funkcyi, Doktorskiey pilnośći nadgrodá, bo ći, ktorzy innych náuczáią do ſpráwiedliwośći, iáko gwiazdy ná firmámenćie świećić będą po cáłe wieczności. *Qui erudiunt alios ad juſtitiam, fulgebunt ſicut ſtellæ firmamenti in perpetuas æternitates. Sicut Sol.* Ale rzecz dźiwna co zá proporcya słońcá do twarzy Swiętych Páńskich, czemu nie iáko Xiężyc? *Sicut luna.* Xiężyc ieſt Symbolum nieſtáteczności, *ſtultus ut luna mutatur*, á w Swiętych Páńskich, ſtátek popłaca, *qui perſeveraverit uſq; in finem, ſalvus erit.* Czemu nie do Marſá? bo ten częſto z cudzey pracy nábywa ſplendoru: czemu nie do Merkuryuſzá? bo ten częſto wymową ſwoią cudzey nádwereży sławy, ſzárpnie honoru, uſzczerbi práwá, po Grodách, i Trybunałách máchiáwelskiemi práwie wykrętámi, *ſitientibus juſtitiam*, umknie fortuny, bo ći częſto, *Diſerti adversùs juſtitiam, ſapientes ut faciant malum, eloquentes ut impugnent verum*, mowi S. Bernard. *Sicut Sol.* Czemu nie do Wenery? Wenus częſto nocnym hándlem idźie. Czemu nie do innych luminarzow? bo te wſzyſtkie *aliena luce decora.* cudzą ſię zdobią świátłośćią, i gdyby od Słońcá ſwoiey nie zábieráły illuminácyi; w okropneyby záwſze zoſtawáły ekliptyce, *aliena luce decora.* A Pánu BOGV náſzemu owá ſię tylko podoba dániná, przyiemna iáłmużná, ktora z krwáwo nábytey pracy, z poczćiwego zysku, i włáſney erogowána bywa ſubſtáncyi. *Eléèmosyna Redemptoris Noſtri oculis illa placet, quæ non de illicitis rebus, & iniquitate congeritur, ſed quæ de rebus conceſſis, & benè acquiſitis impenditur.* Mowi S. Grzegorz. *Sicut Sol in virtute ſua.* Ia to mieyſce Piſmá S. przypiſuię Wielkiemu w Kośćiele Bożym Wyznawcy ANTONIEMV. Weyrzyſz iáki táki ná Obraz Iego, áż oto przy twarzy Iego Słońce ſpráwiedliwośći Chryſtus IEZVS, ták; że iuż nie znáć ANTONIEGO, ále w ANTONIM ſámego Chryſtuſá. Dodáłá mu wielkiego ſplendoru miłość BOGA, większego Káznodźieyska praca, nieuſtánne około duſz ludzkich ſtáránie, uſtáwiczna rożnych ludźi do ſpráwiedliwośći náuká, dla tego słuſznie ſię do Słońcá párágonuie, bo *qui erudiũt alios, fulgebũt &c.* Był świátłośćią, iáko o nim dáie świádectwo, Opát Swiętego Andrzeiá, Profeſſor iego ná Theologij. Słońcu wſchodzącemu przypiſał Symboliſtá, *Gratis & ingratis*, wdźięcznym i niewdźięcznym. *Omnibus & ſingulis*, wſzyſtkim i káżdemu z oſobná. *Omnibus unus*, wſzyſtkim iedno. *Omnibus omnia*, wſzyſtkim wſzyſtko, to ieſt ſwoiemi Niebieskiemi influencyámi Słońce wſzyſtkim wſzyſtko dáie. ANTONI S. *Gratis & Ingratis*,

Dan: 12.
Epiſt: 110.

gratis,

gratis, zá rowno wßyſtkim, wdźięcznym i niewdźięcznym, wßyſtkim i káżdemu z oſobná, wßyſtkim ućiekáiącym ſię ieden ANTONI, słowem ANTONI wßyſtkim, wßyſtko Niebieskiemi ſwoich łask influencyámi, *Sicut Sol in virtute ſua* dáie ANTONI wßyſtkim wßyſtko, *Omnibus omnia*.

Pytam ſię ſtárych i doskonáłych Káznodźieiow, uczonych Ekklezyáſtow, z kąd też w ſwoich Kazániách probácye bráli, z kąd teráźnieyśi bráć powinni, z kąd *ad conſummationem ſeculi*, náſtępuiący Káznodźieie bráć będą: odpowiedáią mi, że z Piſmá Swiętego. Piſmo Swięte, ieſt to *Primarius Locus Concionatorum*, ieſt *Fons inexhauſtus*, nieprzebráne nigdy źrzodło, wßyſtkim wyſtárczy, káżdy Káznodźieiá od początku Kośćiołá Chryſtuſowego z tego źrzodłá bierze, á nigdy nie brákuie, bráć będą wßyſcy, poki Kośćiołá Chryſtuſowego ſtawáć będźie, á nigdy ná probácyách nie zeydźie, nigdy ich nie brákuie. Według decyzyi Kośćiołá Swiętego, czworáki ieſt Sens Piſmá Swiętego.

Litera geſta docet, quod credas Allegoria.
Moralis quid agas, quod ſperes Anagogia.

Literálny, Allegoryczny, Morálny, Anágogiczny, maſz w ſenśie literálnym od początku świátá rzetelnie opiſáne wſzyſtkie rzeczy, Kroleſtwá, Páńſtwá i Prowincye, żyćia Monárchow, tránſákcye, Legácye, Woyny, i innych ták wiele rzeczy, ktorych ſię náczytaß w Xięgách Rodzáiu, *Exodi*, *Regum*, maß poſtánowienie Práwá, w Deutoronomium, *Numerorum*, *Litera geſta docet.* co ſię kiedy, i iáko ſtáło. Iáko maß żyćie twoie, i w iákiey prowádźić wierze, maß w Senśie Allegorycznym, *Quod credas Allegoria.* Przy wierze iák ſię maß ſpráwowáć, *Moralis quid agas.* Potym czego ſię maß od BOGA ſpodźiewáć, *Quod ſperes Anagogia.* Iednym słowem, co chceß, to maß w Piśmie Swiętym. Piſmo Swięte wſzyſtkim wſzyſtko. ANTONI zá deklárácyą Stolice Apoſtolskiey Namieſtniká Chryſtuſowego, *Arca Teſtamenti*, Skárbnicá Piſmá Swiętego, á ieślić Piſmo Swięte wßyſtkim wßyſtko, ANTONI Skárbnicá Piſmá Swiętego, ANTONI wßyſtkim wßyſtko, znáydą iák w Literálnym Senśie w ANTONIM Káznodźieie, i wßyſcy żyiący tyle przykładow, doskonáłośći, cnot, &c. Znáydą do Wiáry Swiętey tyle *incentiva*, wßák ANTONI *Malleus Hæreticorum*. Znáydą do inſtytucyi żyćia Chrześćiáńskiego tyle pobudki, i czego ſię ſpodźiewáć máią od BOGA, otuchy.

Popiſuie ſię ſpráwiedliwy Prorok, uniżony od BOGA, *Job: 19* z ſwoią ku wßyſtkim wielmożnośćią, czyli wielkoczynnośćią.

Oculus fui caco, *pes claudo*, *Pater eram pauperum*. Byłem okiem ślepemu, noga ułomnemu, byłem Oycem ubogim, co żywo ućiekáło śię do mnie, słowem byłem wßyſtkim wßyſtko, *Pater eram pauperum*. A kiedyż to *eram*, byłem. Piękna to pochwałá, gdy kto był dobrym, pięknieyßa gdy rzeka był, i ieſt; ießcze większa, że będźie i do końcá. *eram*. Kiedyżto Proroku byłeś tákim *ſecundùm dies*, *quibus DEVS cuſtodiebat me*. *W tych dniách gdy BOG był przy mnie*. Ia mowię, śiłę możeß człowieku, gdy BOG z tobą, niechże śię BOG od Ciebie oddáli, będźieß niczym. Słußniey śię z tym popiſáć może ANTONI Swięty. *Oculus fui caco*, *pes claudo*, *Pater eram pauperum*, á ieźli ſpráwiedliwy Iob z tąd ſobie przypiſował wielmożność, że BOG z nim był, *ſecundùm dies*, *quibus DEVS cuſtodiebat me*. Weyrzy ná obraz ANTONIEGO S. Wćielony BOG, i ná krok od ANTONIEGO nie odſtąpi, tuß ANTONIEGO, ANTONI przy BOGV wßyſtko może, wielomożny ANTONI, ANTONI wßyſtkim wßyſtko, &c.

Breviar: S. Franc: Przypiſuią Seráfickiemu FRANCISZKOWI Pátryárſze ſwoiemu *Ordines*, *ſub Regula* lego *militantes*, ten tytuł. *O ſtupor & gaudium*, *ô Iudex homo mentium*, *tu noſtræ militiæ currus & auriga*, *tuis adſta poſteris*, *Pater* FRANCISCE *miſerts*, *nam increſcunt gemitus ovium tuarum*. *O podźiwienie i radośći*, *tyś Sędźia i ſamych myśli*, *tyś twoich zgromádzonych Nośićielem*, *i gubernatorem*, *tyś poćiecha*, *tyś opiekunem*, *w tobie mamy wßyſtko*, *&c.* A kiedy Seráficki FRANCISZEK ſtrzeliſte modlitwy do BOGA rzucáiąc, záczyna. *Ego abyſſus vanitatis*, *ignorantiarum & nihili*, *Tu abyſſus Veritatis*, *Sapientiæ*, *Bonitatis*, *& rerum omnium*, *DEVS meus & omnia*. *Ia przepáśćia nikczemnośći*, *niewiádomośći*, *i wßelkiego niedoſtátku*. *Tyś przepáśćia Prawdy*, *Madrośći*, *Dobroći*, *i wßelkich rzeczy BOZE moy i wßyſtko*. A Chryſtus co ná to? áto według świádectwá Bonáwentury S. *FRANCISCVS meus & omnia*. *FRANCISZEK moy i wßyſtko*. Był FRANCISZEK BOGV wßyſtko, ieſt ſwoim Synom, ieſt wßyſtkim ućiekáiącym śię do śiebie wßyſtko. Wybacz mi Seráficki Oycze, żeć ten tytuł dźiś odbiorę, á moiemu i twoiemu przypißę go ANTONIEMV, wßák i twoiá z tąd pochwałá, bo *gloria Patris*, *Filius Sapiens*, á ieżeli ießcze *relatorum eadem eſt ratio*. FRANCISZEK BOGV, wßyſtkim wßyſtko, ANTONI wßyſtkim wßyſtko. *Omnibus omnia*.

In Opuſc: S. Vadin:

Máią Swięći Páńſcy ſwoie Páńſtwá, Kroleſtwá i Prowincye. Máią Páńſtwá, Kroleſtwá, i Prowincye ſwoich Swiętych Páńskich i Pátronow. Máią Niemieckie Kráie *Ferdynándow*, *Leo-*

Leopoldow, *Wolfángow*, Fráncya, *Henrykow*, *Ludwikow*, *Sálezyuszow*, Czechy, *Wácłáwow*, Węgry, *Włádysłáwow*, *i Stefánow*, Anglia, *Tomaszow Morych*, *Hermenegildow*, Dánia, *Kánutow*, Indyiskie Páństwá, *Xáwierow*, Szwecya, *Anszárych*, *Sigfrydow*, *Erykow*, *Botfidow*, *Eschilich*, i innych. Polská náβá, *Woyćiechow*, *Stánisłáwow*, *Káźimierzow*, *Kostkow*, *Kantych*, i innych. Máią rożne defektá swoich Pátronow. Máią w rożnych przypadkách i potrzebách ludźie swoich Opiekunow, ktorzy się do Máiestatu Boskiego zá nich wstáwiáią. W Powietrzu, *Fábiáná*, *Sebástyáná*, *Rozália*, *Rochá*. Pod czás Woyny, *Michałá Archániołá*, i innych. W głodźie i wielkich suβách, *S. Genowefę*, w burzách i nawáłnośćiách, *Chrystoforá*, i *Serężę Pánnę*. W gwałtownych wylewách wody, *Florencyuszá*. W kádukách i wielkich chorobách, *Wálentego*, *Gebwiná*, i *Lupuszá Biskupá*, w meláncholiách, *Iozefá*, i *Wilgefortę*. Ná bole głowy, *Cezárya i Gorgonia*. Ná bole oczu, *Lucyuszá*, *Claruszá Opátá*, *Fárę Pánnę*, *i Cyruszá*. Ná zęby, *Apollonia*, ná bol gárłá, *Błáżeiá i Gálolewę*. Przećiwko zárážie iádowitych gádźin, *S. Páwłá*, *Fokászá Męczenniká*, *Ieremiaszá Proroká*. Przećiw wśćiekliźnie zápámiętáłych psow, *Kwiterya Pánnę i Hubertá Biskupá*. Przećiw βaleństwu, *Deikolę*, Párálizem záráženi, *Frideryká*, krwią płynący *Gwidoná i Konsorcya Pánnę*, Wrzodámi obłożeni, *Swibertá*. Ná ruptury i wnętrzne choroby, *Fránćiszká de Stagno*, i *Iáná Pástuszkę*. Ná kámien choruiący, *Syrya Pánnę*, *Roldndę*, *i Liboriuszá Biskupá*, ćiężarne Mátrony, *Ignácego*, *i Málgorzátę*. Niepłodni Rodźicy, *Fránćiszká de Paulá*. Podrożni, *Ráchwáłá i trzech Krolow Swiętych*. Vbogie Sieroty, i po Morzu żegluiący, ták gospodarze przećiwko Wilkom, *Mikołaiá*. Opętáni, *Vbaldá i Pauliná*. W desperuiących przypadkách, i o dobrą śmierć stáráiący się, *Páfnucego*, *Onufrego*, *Tádeuszá*, *Dismászá*, *Bárbárę i Teklę*. W nádweręženiu sławy, *Nepomucená*. W ogniowych przypadkách, *Agátę*, *Wáwrzyńcá*, *Floryáná*. Przećiw napáśćiom czártowskim *Gotchsalká*, *Benedyktá*. Duβe w Czyscu zostáiące, *Gierárdá*, *Wáwrzyńcá*, *Woyćiechá Ord: S. Dominici*, *i Idźiego Ord. S. Francisci*. Zgołá w káżdych przypadkách i okázyách máią ludźie swoich Swiętych, wszelkie przypadki máią swoich Pátronow, káżda przygodá ma swego Prokuratorá. ANTONI wβystkich Páństw, Krolestw, i Prowincyi, wβystkich przypadkow, potrzeb Pátron, Prokurator. Smiele o nim mowić mogę. *Diversa per omnes*, *hic collecta tenet*. Co Pan BOG zasługom Swiętych Páńskich udźielił w osobnośći, to w iednym zkon-

centrował ANTONIM, ANTONI zá wszystkich stánie. *Pro omnibus unus.* ANTONI wszystkim potrzebom, wszystkim interesom wygodźi, wszystkim wszystko. Znáią rożne Narody, znáią Heretycy, znáią rożne defekta i potrzeby Pátroná swego. Iednym słowem, co o ANTONIM Kośćiołá Swiętego Rzymskiego nápisał Purpurat *Bonawentura*, á Kośćioł Boży ápprobował. *Si quæris miracula, mors, error, calamitas, dæmon, lepra fugiunt, ægri surgunt sani, cedunt mare vincula membra, resq; perditas petunt & accipiunt juvenes, & cani, pereunt pericula, cessat & necessitas, narrent hi qui sentiunt, dicant Padvani.* To o nim codźienne świádczy doświádczenie. Iák wiele umárłych wskrzesza ANTONI, ná uwolnienie iednego dłużniká, niesłusznie od Sukcessorow obwinionego o dług, z otchłáni piekielney wyprowadza potępieńcá, ktory obwinionego z długu kwituie, *mors, error.* Ná wyprowádzenie iednego heretyká z błędu, i nierozumna bestya tęgo osłá, przez tegoż heretyká wymorzonego, przyprowádza, i náucza, że odstąpiwszy gołego owsá, do ádorácyi przytomnego w Przenayświętszym SAKRAMENCIE spieszy BOGA, i przed nim ná kolána upadáiac, upornego uczy heretyká, że w Przenayświętszym SAKRAMENCIE iest prawdźiwy BOG, &c. Iák wiele w utrapieniách, w dolegliwośćiách doznáło Protekcyi tego Swiętego, sámi czárci ná imię ANTONIEGO przed báránią (iáko ich Páweł prostaczek wygániał) ućiekáią skorka. I to sámi przyznáią, iáko Roku 1636. gdy z iednego Nowicyuszá, czártá wyganiáno we Włoszech, do tego się przyznał, że żaden z Swiętych Páńskich po Nayświętszey MARYI Pánnie, więcey nie wydźiera Piekłu spoliałow, iák ieden ANTONI. *Neminem Sanctorum plura inferno eripere spolia, post B.V. MARIAM, quàm S. ANTONIUM Padvanum. Lepra fugiunt, ægri surgunt sani.* Iák wiele chorych ná złe áfekcye i áfektá uzdrowionych zostáło od ANTONIEGO. ANTONI iednym tchnieniem, krwistego leczy Nowicyuszá, iednym pogrożeniem niesforne i niezgodne łączy Małżeństwo. *Resq; perditas.* A co w zgubionych rzeczách powrocenia? doznáie cáły świát, znáią niewierni Zydźi, uporni heretycy, doznawáią Máchometáńskim iádem záráżeni Turcy, Tátárzy, ktorzy go przy swoich zgubách i suplikách názywáią oddawca ANTONIEGO. Doznáłá tego cudu i łáski, świeżym przykłádem Kollegiátá Nászá, w ták znáczney, to w pułczwártu tyśięcy przez pewnego Sługę poniesioney szkodźie, á potym, po záczętey od kilku osob Nowen-

Dæmon prædicat Antonii

Urbanus Bress. Prov Colonien.

wennie, w Niedźiel czternaśćie, nádſpodźiewánym ſpoſobem, z złodźieiem windykowáney zgubie; doznałem i ia pekuliárnym ſpoſobem, w ták wielu więkſzych okázyách, ktore ſobie *ſuper aurum & lapidem pretioſum multum* poważałem, łáski i Protekcyi, tegoż Swiętego Pátroná. Iednym słowem doznáie káżdy, doznáią wſzyſcy. Muśi nie ſtworzenie Boskie bydź, ktoby tego Swiętego doznáć nie miał łáski, ANTONI wſzyſtkim dogodźi, wſzyſtkim wſzyſtko.

Raz tylko Wielebny Bedá, iuż w podeſzłym wieku wyprácowawſzy ſobie oczy, záprowádzony od Láiczká między mury i kámienie, kámieniom, mniemáiąc że ludźiom kazał, ktore po skończonym Kazániu, wſzyſtkie ſię ná podźiękowánie prácowitemu w słowie Bożym wzruſzyły Stáruſzkowi, *DEO gratias Vener: Beda.* ANTONI nie tyśiąc rázy twárdſzym nád kámień ſercom ludzkim każe, i oneż do skruchy i wzruſzenia ſerdecznego przyprowadza. Schodzą ſię z głębokich puſtyń ludźi nieznáiące, i nierozumne beſtyie i zwierzętá, ſpływáią ſię buiáiące po głębokośćiách Morskich rybki, do brzegow ná słuchánie ANTONIEGO, á że z nátury nieme, áż ná ląd ná podźiękowánie wyskákuią. Iednym słowem, ANTONI żeby wſzyſtkim dogodźił, i w chorze z roskazu Reguły S. śpiewa, i ná Ambonie iednegoż momentu każe, w Padwi Theologij S. uczy, tegoż momentu w Vlyſsyponie z Ambony Ewángelią S. opowiáda. Rożnych Narodow i ięzykow zgromádzonego ſłucháczá, iednym każąc ięzykiem, do zrozumienia káżdego właſnym ięzykiem Słowá Boskiego przyprowadza. Dźiwowáli ſię zgromádzeni Słuchácze ANTONIEMV, iáko niegdy Apoſtołom. *Audivimus* Act: 2. *eos loquentes Noſtris linguis magnalia DEI.* Ná iednym mieyſcu każe, á o dwie mili iedná Niewiáſtá, ktora dla przeſzkody Mężá ſwego ná Kazánie ANTONIEGO iść nie mogłá, wſzyſtko Kazánie ANTONIEGO S. słyſzy, i rzetelnie, zrozumiewáiąc, Mężowi ſwoiemu opowiáda, zgołá ANTONI, żeby był wſzyſtkim wſzyſtko; nádprzyrodzonym ſpoſobem ná rożnych mieyſcách ſię replikuie.

Kończę. *Vt luceat omnibus:* ANTONI wſzyſtkim świeći, wſzyſtkim wygadza, wſzyſtkim wſzyſtko. A ty Kátoliku świećiſzże áby iednemu? ſtałżeś ſię potrzebuiącemu áby w iedney okázyi przyiaćielem? Przykrzyſz ſię BOGV, ábyć we wſzyſtkim błogosłáwił, i wſzyſtkiego do woli twoiey udźielał, przykrzyſz ſię Swiętym Iego, á ćiebie człowiek, i w máłey ná czás użyć nie może okázyi. Był przedtym czás do-

bry, czás złoty, gdźie był człowiek człowiekowi BOGIEM, *Homo homini DEVS.* Náſtapił czás inny, gdźie był człowiek człowiekowi człowiekiem, *homo homini homo.* Náſtapił gorſzy, gdźie człowiek człowiekowi wilkiem, *homo homini lupus.* Duſzkożby bliźniego ná honorze, reputácyi, fortunie ſzárpnąć, w łyſzce wody utopić! Poſtáwił ćię BOG nád innemi iáko iednę pochodnią, żebyś dobrym przykłádem ſobie powierzonym przyświecał, *ut luceat omnibus.* Vczynił ćię BOG náprzykład Páſterzem nád owieczkámi, czyniłżeś co do dobrego Páſterzá należáło? Mośći Pánie, poſtáwił ćię BOG nád poddánemi, dał ći większą nád innych w Woiewodztwie illumin ácyą, lepſzy dał rozum, poſtáwił ćię *in libra conſilij*, dał ći ná Seymách, Seymikách, i innych obrádách należyte *ſequito.* Czyniłżeś *ea, quæ pacis ſunt?* Goſpodarzu, poſádźił ćię BOG nád czeladką, Oycze nád dźiatkámi, dałżeś im we wſzyſtkim należytą do Chwały Boskiey illumin ácyą? Groźi tám BOG przez Proroká, że zguby tych wſzyſtkich z ręku wáſzych mśćić ſię będźie. *Sangvinem eorum de manu veſtra requiram.* Podobno, coś miał do zbáwienney pomoc drogi, toś záſzkodźił; możeć ſię to kwádrowáć, co pewnemu Senatorowi powiedźiał Theolog, gdy mu nieczyſtey Wenery, i innym prezentował Obraz. *Quot perſonis demonſtraſti, tot animas occidiſti. Ileś oſobom pokazał, tyleś duß zábił!* Ia mowię; ileś nieoſtrożnych przy ſtole diskurſow, nieczyſtych przy niewinnych uſzách słowek wymowił, ileś złych przykłádow z śiebie dał, tyleś duſz zábił! ANTONI wſzyſtkim dobry przykład dáie, wſzyſtkim wſzyſtko dáie, á ćiebie i ieden żebrak o odrobinę Chlebá, o biedny pośiłek, kieliſzek wody uprośić nie może. *Egeni & pauperes quærunt aquas, & non ſunt; lingva eorum ſiti aruit.* ANTONI wſzyſtkim wſzyſtkie powraca zgubione rzeczy, prośiłżeś go o co, i prośiſz? ieſteś iák owá Ewángeliczna Mátroná, ktora dla doczeſnego zysku, dla groſzá iednego, *everrit*, czyli, *evertit domum ſuam.* Duſzę ſtráćiſz, á ná to ſpiſz. Przygánieł tám komuś Auguſtyn S. że kochánego ſtráćiwſzy Przyiaćielá rzewnie płákał. *Plangis corpus, à quo receſſit anima, & non plangis animam, à qua receſſit DEVS. Płáczeß ćiáłá od ktorego dußá odſtapiłá, á nie płáczeß duße, od ktorey BOG odſtapił.* O máła rzecz gdy zgubiſz, moleſtuieſz BOGA, moleſtuieſz ANTONIEGO Swiętego, á łáskę Boską zgubiwſzy, o nię nie prośiſz. Piſzą *in admirandis* ANTONIEGO Swiętego, ktore cytuie W. X. Bielicki *S. IESV* w Kazániach ſwoich;

Iſaiæ Cap: 41.

iż

iż w Florencyi, iedná służebnicá zgubiłá koßtowna Páni swo-
iey Perłę, i przybiegłá do Obrázu ANTONIEGO S. áby iey
owę przywrócił zgubę; ná co, iey ANTONI: *Gemmam ami-
sisti, & flevisti, Virginitatem amisisti, & risisti.* Stráciłás Perłę
i ślochaß, płáczeß, á gdy poczciwość, cnotę, łáskę Boska,
Duße, to się śmieieß, *gemmam amisisti &c.* Kto mowiß, żeć
nie zginęło, nie máß o co prośić ANTONIEGO S. zginał ći
drogi kleynot, łáská Boska, bez ktorey iáko rybá bez wo-
dy śnie, i obumiera dußá twoiá umárłá, gdźieß iey ßukáć
będźieß, áto u ANTONIEGO. ANTONI w zgubách ná-
ßych osobliwy Pátron, trzyma w ręku swoich málinkiego IE-
ZVSA, u ktorego wszystko nam uprośić może, i zgubiona
rekuperowáć łáskę. Więc upadßy ná koláná, tę ktora nie-
gdy nabożny do tego S. Oycá Klient rzucał, rzućmy pod
Nogi Iego suplikę, mowiac:

Tu spes nostra miserorum,
Vere Pater Orphanorum,
Tu levamen oppressorum,
Medicamen infirmorum,
Omnibus es omnia.
Te rogamus voto pari,
Laude digne singulari,
Vt errantes in hoc mari,
Nos in portu salutari,
Tua sistat gratia,

Tyś nádźieia iest znędznionych,
Tyś iest Oycem opußczonych,
Tyś Poćiecha uciśnionych,
Tyś lekárstwem iest zemdlonych,
Wßystkim wßystko się sławiß.
Ciebie żebrzem wßemy śluby,
Godnyś od nas wßelkiey chluby;
Błakáiacych choć nurt ruby,
Do ostátniey skłonił zguby,
Ná ßczęśliwy Port wstáwisz.

O ANTONI!
Badź Oycem tu zgromádzonym,
Aby sercem náwroconym,
BOGV záwsze służyli.
A gdźie wszyscy, wszystko máia
W BOGV, niech mu część oddáia,
By go z Toba chwalili.

A M E N.

Approbácya.

TO Kazánie, o Swiętym ANTONIM Cudotworcy z Padwie, pobożnie, godnie, prâcowićie y chwalebnie nápiſáne. Dniá 4. Lutego, Roku Páńskiego 1719. w Krákowie ápprobuię.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI, S. Th: Doct: & Professor, Ecclesiarum Cathedralis Cracoviensis Canonicus, Collegiatæ Sanctorum Omnium Cracov: Præpositus, Sacræ Regiæ Majestatis Secretarius, Librorum Diœcesis Crac: Censor. mpp.